

ZJEVENÍ JANA - KAPITOLY 2. A 3.

DOPISY SBORŮM

Splnění zjevených událostí

Tato kniha byla v minulosti často nesprávně vyložena a způsobila mnoho neoprávněných očekávání a proto i pozdějších zklamání. V předmluvě ke knize Zjevení Janovo (katolická verze ekumenického překladu) se praví:

"Zjevení Janovo bylo napsáno jako aktuální výzva do doby na konci 1. a na počátku 2. křesťanského století. Nelze je z tohoto historického rámce vyjmout. Nejde tu tedy o zašifrované konkrétní informace pro budoucnost, nýbrž o obrazně vyjádřenou zkušenost víry, která v těžké situaci znovu odhaluje vyhlídku na Kristovo vítězství."

Pisatel byl zřejmě předchozími zkušenostmi silně ovlivněn a neuvědomil si, že nešlo o nic nového. V dějinách izraelského národa byly nejednou podkladem mylných prorockých výkladů Biblických prorockých Písem. Přesto to nic nezměnilo na jejich významu. Bůh se ve svých výrocích soudu a skutcích spravedlnosti nemění (Malachiáš 3:6), a proto jeho prorocké, jeho požehnání i jeho tresty mají charakter precedentů. Kniha Zjevení Jana má rovněž takový charakter a je jen třeba hledat, které chování a skutky Božího lidu odpovídají těm, na něž byly události popisované v této knize následkem Božího rozhodnutí. Tak jako v precedentním soudním systému zkoumají soudci, zda obdobný případ byl již někdy dříve právoplatně rozhodnut. 1 Kniha Zjevení Jana popisuje tzv. Pánův (Hospodinův, Jahveho, Jehovův, JHVH) den (Zj.1:10), který odpovídá jeho aktivnímu zásahu do dějin jeho lidu. Takový den byl na počátku stvoření, před a po potopě, na počátku první (Mojžíšské) smlouvy, na konci této smlouvy a na počátku smlouvy druhé (Ježíšovy). Nyní bude na konci druhé smlouvy a na počátku třetí. Je tedy logické, že předložený průběh Pánova dne bude mít - stejně jako ostatní prorocké knihy - význam i pro tuto dobu.

Poznámka: Proč můžeme nyní očekávat brzký konec druhé smlouvy se zájemce dočte ve studii s názvem Svátá Trojice.

Jednotlivé dopisy je třeba zkoumat z těchto hledisek:

Autor :

Ten, kdo Janovi diktuje dopisy, není autor sám, ale opět prostředník (*skrze anděla - posla Zj.1:1*). Autor se představuje každému sboru jinak. Představuje jim jen ty svoje vlastnosti, které odpovídají jejich potřebám.

Adresáti :

Se sedmí církví (viz. dále). Číslo 7 naznačuje úplnost a celistvost Božího lidu. Dopisy jsou adresovány nikoli starším církvím (sborům) 1 ale jejich andělům (poslům). 1 V žádném případě nejde o obyvatele

1 **precedens, -dent** [lat.], jakékoliv předchozí rozhodnutí, podle něhož se postupuje při řešení obdobných (analogických) případů později, např. precedenční případ. V angloamerické právní oblasti se precedens, zejm. soudní, uplatňuje jako jeden z pramenů práva. (Veřejná internetová encyklopedie *Vševěd*).

2 jak by se při dnes typicky byrokratickém řízení církví dalo čekat ...

prvních nebes. Především se jedná o ty členy církve, kteří jsou hlavními představiteli těch skutečně pomazaných - těch, kteří nejen formálně splňují požadavky smlouvy (přijímají i víno), ale jsou si i plně vědomi jejího smyslu. 1 Jedná se však i o posly, které uvádí Ezechiel a v tom případě budou dopisy prorocky odesílány na počátku času konce.

Prostředník :

Jan má obdobnou funkci jako Jan Křtitel. Funkce Elijáše je však rozdělena: Jan bude znovu plnit funkci Elijáše předpovězeného u Matouše

Mal.3:23	Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný.
----------	--

a funkci skutečného proroka Elijáše potom bude plnit jeden ze dvou svědků ze Zj.11:3,6 (a dále Mt.17:3; Mk.9:4; L.9:30.) Podle Zj.10. a 11. kapitoly totiž mají existovat všichni tři (Jan a oba svědkové) současně.

Kolofon(ium)

Ve všech dopisech se vyskytuje věta:

Výzva	Překlad
<i>Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím.</i>	[KP, EP]
<i>Kdo má ucho, ať slyší, co duch říká sborům.</i>	[PNS]
<i>Kdo má ucho, nechť poslechne, co Duch říká církvím.</i>	[Žilka]
<i>Kdo má ucho, ať poslouchá, co Duch říká církevním obcím.</i>	[Petrů]
<i>Kdo má ucho, poslyš, co Duch praví církvím.</i>	[Hejčl]

Všimněme si:

Výzvy jsou u posledních čtyř dopisů na konci dopisu - jde tedy jednoznačně o výzvu mající charakter tzv. kolofonu (řec.) nebo kolofonia (lat.) neboli dle dnešních zvyklostí fakticky o nadpis dopisu. Přesněji: to, co je před touto výzvou se týká nejen jedné církve, ale všech křesťanských církví - viz analýza jednotlivých dopisů.

Kromě překladů KP a EP (a odvozených) říká vyzývatel: Kdo má ucho - tedy jedno ucho; nikoli standardně po Ježíšovsku "Kdo má uši". Buď se do jednoho ucha sdělují osobní důvěrné informace - naslouchající musí naslouchat mnohem pozorněji než při veřejné přednášce, nebo "kdo má (alespoň jedno zdravé) ucho 1 " ať slyší, co je v poselství řečeno. Překladatelé se liší ve smyslu výzvy - slyš, poslyš, nechť poslechne, ať poslouchá. Určitě nešlo jen o upozornění ke zvýšení pozornosti (jako v jiných případech, kdy to Ježíš Kristus použil).

"Kdo zvítězí..."

Vítěz je vždy jeden. Tak o tom hovoří i apoštol Pavel v 1. listě Korintským 9:24. A protože oslovení se týká církví, je zřejmé, že jen jedna z nich má zvítězit. Proč?

3 2.K.5:20; Ga.4:14 aj.

4 Ježíš Kristus je nazývá svými *maličkými nejmenšími, nepatrnými* (viz např. Mt.10:42; 11:25; 18:6,10,14; 25:40,45; Mk.9:42; L.9:48; 10:21; 17:2 aj.), což znamená, že nebudou mít v církvích žádná významná postavení.

5 Mt. 5:30

DJK (duchovní Ježíš Kristus) se prochází mezi svícny = církvemi a hledá mezi nimi svého věrného a rozumného služebníka (Mt.24:45-47; L.12:41-44). Toho potom ustanoví nade vším, co mu patří, tedy i nad ostatními svými církvemi prostřednictvím jejich andělů, které drží ve své pravici (Zj.1:20).

Výzva církvím jasně naznačuje, že DJK počítá se selháním andělů - jednotlivců. Vzhledem k tomu, že první tři dopisy se obracely spíše k jednotlivcům, lze čekat, že v nich tito jednotlivci mohou způsobit nápravu. V posledních čtyřech však byla výzva adresována celým církvím, což naznačuje, že jejich nápravu budou muset učinit křesťané "zdola" - v duchu výzvy Ježíše Krista

Mt.15:14	Nechte je: slepí vedou slepé. A když vede slepý slepého, oba spadnou do jámy.
L.6:39	Řekl jim podobenství: „Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy?"

Výzvy však vedou ke snaze o nápravu celých církví.

Analýza jednotlivých dopisů

Počet církví

Všechny sedmice v knize Zjevení Jana ukazují na události probíhající během celé epochy druhé smlouvy. Popsané církve existovaly v prvním splnění všechny současně a právě tak jsou osloveny církve existující dnes. Tyto církve však vznikaly postupně. 1

Poznámka: K výběru měst je možno říci, že jedna z hypotéz říká, že v těchto městech byly úřady římské správy a kvetl zde kult božských císařů. Jemu byl zasvěcen jako božstvu jeden den v týdnu, nazvaný SEBASTÉ, ale Jan zdůraznil, že to přijal v den Páně.

Andělu církve v Efezu

Rozbor jednotlivých vět

Zj.2:1	Andělu církve v Efezu piš: Toto praví ten, který drží sedm hvězd ve své pravici, který se prochází mezi sedmi zlatými svícny:
--------	---

DJK zdůrazňuje, že je králem všech křesťanů a nejen jeho církve 1. To znamená, že dotyčnému andělu vytýká, že svou církev považuje za jedinou pravou.

Zj.2:2	"Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři.
--------	---

Dopis do Efezu začíná pochvalou (řecký text užívá slovo KOPOS, tj. namáhavá práce, dřina. A ta je spojena s trpělivostí či vytrvalostí, jak říká slovo HYPOMONÉ.)

DJK však nejmenuje konkrétní skutky ani jejich kvalitu; zřejmě nijak nevynikají. Vyzdvihuje však tyto vlastnosti:

6 O vývoji křesťanství a církví viz blíže studii s názvem *Křesťanům - část Vývoj křesťanství*.

7 Na římských mincích bývali císařové zobrazováni se sedmi hvězdami Malého vozu, čímž se zdůrazňovala jejich sláva, vláda a důstojnost. Sedm hvězd v ruce Syna člověka ukazuje, že Jemu patří všechna moc, a zároveň zde je Kristus mezi svícny = uprostřed svých vyznavačů organizovaných v 7 církvích.

- úsilí
- vytrvalost
- dále hovoří o
- netoleranci vůči zlým "křesťanům"
- pozornosti a odhalování podvodných "apoštolů",
- avšak

DJK dává najevo, že dotyčný anděl si sám velmi cení svých skutků.

Zj.2:3	Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.
--------	--

DJK zvláště oceňuje jeho vytrvalost v utrpení. Jenže je tady velmi důležité *ale*:

Zj.2:4	Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku.
--------	---

Bez lásky nemají skutky žádný význam (srovnej 1.K.13:1-3). Anděl na počátku potřebnou lásku měl 1, ale později se více zaměřil na hledání lhářů než na pomoc těm dobrým - zřejmě se stal zastáncem duchovní čistoty (puritanismu) na úkor evangelizace samé. Nějaká láska mu ještě zbyla, ale to nestačilo.

Zj.2:5	Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátiš.
--------	--

Varování: Musí se obrátit, jinak bude potrestána především jeho církev - bude vyřazena z místa, kde se DJK "prochází" (2:1), neboli nebude již mezi kandidáty na "věrného a rozumného správce" (Mt.24:45; Luk.12:42).

Zj.2:6	To však máš k dobru, že nenávidíš skutky Nikolaitů stejně jako já.
--------	--

Význam jména *Nikolai* 8 je

<i>vítěz nad lidem</i>	podle Novotného
<i>dobyvatel lidu</i>	podle SJ
<i>vítězný v lidu, vítězství lidu</i>	podle internetové encyklopedie Vševěd

Nikolaité byli "křesťané", kteří podle listu církvi v Pergamu sloužili pohanské (obecně nekřesťanské) moci s úmyslem zničit křesťanství zevnitř - rozvrácením morálky 1. Je zřejmé, že tento trend je v křesťanství mimořádně zhoubný a DJK to proto zvláště oceňuje. Nikolaité jsou tedy křesťané, kteří jsou "korumpováni" mocenskou elitou - a to z touhy po moci, nebo ze strachu.

Zj.2:7a	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím:
---------	--

První část má charakter kolofonu. To znamená, že všechny předchozí věci se týkají všech církví a druhá část verše se týká jen dotyčného anděla - jednotlivce.

Zj.2:7b	Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.
---------	--

8 Apoštol Pavel psal, že tamější křesťané jsou známí láskou ke všem bratřím - Ef. 1:15

9 Mikuláš

10 Mikulášenci - Nikolaité nejspíš odváděli od Krista, dosvědčeného apoštoly, k vlastním názorům a hodnotám jiného evangelia.

To je logické: Toto zaslíbení se nemůže týkat církve jako celku. Je to slib "věčného" života pro jednotlivce.

Shrnutí

Vlastnosti anděla určené ke kárání

Držím v pravici 7 hvězd a procházím se uprostřed 7 zlatých svíců - oznamuje mu, že ve své pravici má nejen jeho, ale všechny ostatní anděly a že si dosud nevybral žádnou z církví. (Svícny jsou označením církví - používá se slovo EKKLÉSIA). Žádný anděl církve (a ani žádná církev) se proto nemůže považovat za již schváleného. Kdo toto prohlašuje nemá dostatek sebekritiky.

Hodnocení kladné

- Usilovný a vytrvalý ve službě.
- Usilovný a vytrvalý při pronásledování.
- Trpěl pro Ježíšovo jméno a nepodlehł únavě při pronásledování.
- *Nesnáší zlé* (důsledný při očišťování).
- Vyzkoušel apoštoly a označil falešné.
- *Nenávidí skutky Nikolaitů* (Mikulášenců) - rozvracečů křesťanské morálky ve službách ďábla a jeho protivníků křesťanství. Toto hodnocení považuje DJK za zvlášť důležité.

Hodnocení záporné

- Připomíná mu, že on a jeho církev nejsou jediní křesťané.
- *Nemá takovou lásku jako na počátku* - toto hodnocení je zjevně dominantní.
- Toleruje "korupčníky".

Úkoly

- *Čiň pokání*, neboli chybí mu pokora.
- *Rozpomeň se, odkud jsi klesl*, - neboli, z počátku začal správně.
- *Navrať se a jednej jako dříve*, - znamená, že jeho náprava je možná a že je v jeho silách.

Proroctví dobrého

Nebylo řečeno.

Varování

Neobrátíš-li se přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa. - Svícen měl v chrámu přesně stanovené místo 11 a pohnout jím z jeho místa znamenalo vyřadit ho z naděje na možnost stát se "věrným a moudrým správcem".

Odměna

Nebyla vyslovena.

Kolofon

Před výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Vyjmenované dobré skutky a vlastnosti nebyly vypěstovány a dosaženy správnou motivací - láskou (agapé) k bližním. Za skutky jsou pohnutky samospravedlnosti, touhy po moci a pýcha. Proto jsou bezvýznamné.

Sebelepší skutky církve, nejsou-li motivovány láskou agapé nejen k domácím víry, ale ke všem lidem, nejsou pro DJK přijatelné. Nestačí, že jejich andělé dovedou rozlišit poctivé od nepoctivých křesťanů a že od nepoctivých svou církev čistí. Nepomůže ani úsilí ani vytrvalost ba ani trpělivost v utrpení pro Ježíše Krista.

Poselství jednotlivcům

Láska agapé bude odměněna trvalým životem v Božím ráji.

Andělu církve ve Smyrně

Rozbor jednotlivých vět

Zj.2:8	Andělu církve ve Smyrně piš: Toto praví ten první i poslední, který byl mrtev a je živ:
--------	---

DJK se představuje jako ručitel Boží moci ke vzkříšení, který je prvním a posledním z pomazaných 1 .

Zj.2:9	"Vím o tvém soužení a tvé chudobě, ale jsi bohat; vím, jak tě urážejí ti, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův!
--------	---

Ani slovo o skutech 1 .

Pozitivním hodnocením je jen to, že ho DJK prohlašuje bohatým, a zřejmě mluví o bohatství duchovním. Protože podle 3:18 lze toto bohatství "koupit", musí se tedy jednat o bohatství získatelné výměnou - bohatství pravého poznání a vědomostí. Z toho vyplývá, že neuvedenými skutky je zde myšleno poctivé studium Božího Slova. 1 Za to je uražen a posmíván ze strany jiných "také - křesťanů" Jde o Židy, nazývané satanovým spolkem. Je zjevné, že se jedná o přinejmenším část církve v Pergamu - viz dále. V prvním splnění byla církev pronásledována Židy (jejichž uctívání Boha skrze mojžíšskou smlouvu bylo shledáno

12 Týž Pán, který pro Efezské drží sedm hvězd na znamení své svrchovanosti nad celou církví, zde se představuje jako ten, který zemřel a nyní je živ. Připomínka smrti zde patrně předznamenává utrpení, které sbor čeká. Opakuje se zde výraz THLIPSIS, tj. soužení, vnitřní tíseň, sevření. Do této úzkosti zaznívá Neboj se!

13 V pozornosti Pána teď není jednání a praxe sboru, ale jeho trápení.

14 Bible nezná slovo *studium*. Biblické slovo *skutek* je vždy chápáno jako fyzický čin.

jako falešné) 1 . Tento stav je precedencem pro druhé splnění, v němž pronásledovatelem jsou falešní křesťané, považující se za jediné pravé a oprávněné použít všech prostředků aby pronásledovali ty "nepravé".

DJK dává najevo, že přestože anděl i jeho církev jsou ve velkých těžkostech, nehodlá zatím zasáhnout (viz dále).

Zj.2:10	Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení po deset dní. Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života.
---------	--

DJK předpovídá, že urážkami jeho utrpení neskončí: Přejde uvěznění a dokonce zabíjení. Soužení potrvá *deset dní*, a jelikož základem času je sedmička (týden), znamená to, že soužení bude dlouhodobé. Podstatné zde není vlastní časové určení, ale jistota, že Bůh sám stanovil, a také zná dobu zkoušky, která skončí dle Jeho vůle. Desátý den je doba střední lhůty.

Následuje opět kolofon:

Zj.2:11a	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím:
----------	--

což znamená, že předchozí slova se týkají i ostatních církví.

Zj.2:11b	Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží."
----------	---

Opět platí, že toto zaslíbení se nemůže týkat církve jako celku. Je to zase slib „věčného" života pro jednotlivce.

Shrnutí

Vlastnosti anděla

- *První a poslední* = *Alfa a Omega* = Ztotožňuje se první a poslední křesťanský Pomazaný.
- *Byl mrtev a je živ* = Ježíš Kristus (nyní cherub DJK)

Hodnocení kladné

- *"Vím o tvém soužení a tvé chudobě* - není zde žádné hodnocení skutků, které zřejmě nelze konat pro chudobu a soužení a pro urážení těmi, kteří se sice nazývají křesťany, ale naopak slouží satanovi. Skutky tedy nejsou v takovém případě rozhodující.
- *ale jsi bohat* - DJK však hovoří o skutečném bohatství. O jaké bohatství může jít? O bohatství hovoří ještě DJK církvi v Laodikeji, kde říká, že si může její anděl bohatství od něho koupit (3:18). Jde tedy zřejmě o bohatství pravého poznání, kterému se nepraví křesťané posmívají.
- *vím, jak tě urážejí ti, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův!* Židé ve Smyrně jsou tvrdě nazváni, ale nenajdeme zde projev antijudaismu, z něhož vyrostl moderní antisemitismus. Být židem je v NZ výsadou a milostí (Ř 2,29; J 8,39)

Hodnocení záporné

Není o něm řeč. To znamená, že DJK nedostatky v tomto případě přehlíží, protože tam nemohou nebýt. 1

15 Srovnej Jan 8:44.

16 Srovnej Ř.3:10.

Úkoly

- Neboj se toho, co máš vytrpět - nebát se pronásledování.
- Bud' věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života - příkaz k věrnosti až na smrt.

Prorocství dobrého

Nyní žádné.

Varování

Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení po deset dní - ti, kteří dospívají k pravému poznání musí počítat s tím, že jejich okolí bude pohoršeno. 1

Odměna

Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží." - Trvalý život v Božím Království

Kolofon

Před výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Nepohoršujte se nad tím, že pravé poznání vám boří tradici. Je přece k vašemu prospěchu. Chcete snad být *satanovým spolkem*?

Poselství jednotlivcům

Poctivé a důkladné studium Bible spojené s věrností až na smrt způsobí pohoršování okolí, ale zajistí život v Božím Království.

Andělu církve v Pergamu

Rozbor jednotlivých vět

Zj.2:12	Andělu církve v Pergamu piš: Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč:
---------	--

DJK hned na začátku vyhrožuje ostrým mečem - trestem silou, kterou by vykonal jeho mluvčí, jenž bude v době výkonu trestu v jeho ústech (srovnej 3:16).

Zj.2:13	"Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn satanův. Avšak pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabit mezi vámi, tam, kde bydlí satan.
---------	--

17 Ježíš řekl: "Běda světu pro pohoršení!" (Mt.18:7 KP).

V této církvi je *trůn satanův*, *spolek satanův* (2:9) nebo také *synagoga satanova* (3:9). 18

V době napsání knihy Zjevení šlo o anděla, který se držel nové smlouvy - zřejmě v prostředí křesťanů stále se držících tradic smlouvy Mojžišské. 1 V novém splnění se jedná o anděla, který se drží víry ve třetí smlouvu.

Antipas je podle Biblického slovníku SJ zkrácená forma jména *Antipatros*, jež znamená "místo [svého] otce". Může však znamenat i "*pro otce*" nebo dokonce *proti všem* 19 .

V prvním splnění možná šlo o jméno skutečného člena pergamské církve 1 a v druhém splnění však o nějakého významného a přitom osamělého jednotlivce, který by byl "*zabit*" (dnes vyloučen a zatracen) 20 pro svou víru ve svého duchovního otce Ježíše Krista. Podle starého církevního podání byl Antipas biskupem pergamského sboru, jehož rozvášněný dav upálil v rozžhavené duté kovové soše býka.

Zj.2:14	Jen to mám proti tobě, že u sebe máš zastánce učení Balaáмова. Jako on učil Baláka svádět syny Izraele, aby se účastnili modlářských hostin a smilstva,
---------	---

DJK až zde vysvětluje, co kdysi prováděl *Balám*, a že anděl má takové lidi poblíž sebe

Zj.2:15	tak i ty máš některé, kteří zastávají učení Nikolaitů.
---------	--

a že *Nikolaité* se chovali obdobně. Zřejmě jde o „křesťany“, kteří jsou ve skutečnosti ve službách pohanů a rozvracejí sbory sváděním k nemravnému chování 1 . Reálné smilstvo má dnes především charakter homosexuality. 1 V dnešní době má však ona nemravnost (směřující k zastavení postupu Božího lidu) obecnější rozměr a patří k ní i snaha zesvětšit mysl křesťanů, svádění ke korupci a spolupráci s nekřesťanskými živly, a hlavně zapojování se do nečestných a nepoctivých obchodních a politických praktik s odůvodněním, že církev

18 Souhlasí s informací v 1. listu Jana 2:19. Pergamon dal jméno pergamenu, byla zde proslulá knihovna, ale hlavně zde byl obrovský Diův oltář (část je v berlínském muzeu) a svatyně Asklepie Sótéra, jehož odznakem byl had. V těchto "maloasijských Lurdách" se používala sugesce a hypnóza, byl tu chrám bohyně Romy i svatyně božského Augusta.

19 Srovnej G.5:3 aj.

20 Předložka anti- (αντί-) znamená dle Součková řecko-českého slovníku k NZ:

1) původně místně *naproti*;

2) potom k označení toho, že jedna veličina nahrazuje druhou nebo má stejnou hodnotu; *místo* něčeho nebo někoho;

3) může nabýt i významu *ve prospěch někoho*, *za někoho* podobně jako hyper- (ὑπέρ), která znamená kromě toho i *pro*, *ve prospěch*.

V řečtině té doby však existovalo ještě slovo paz, pasa, pan (πάζ, πάσα, πάν) znamenající *každý*, *všecken*, *veškerý*, *celý* ...

V symbolickém jménu *Antipas* tedy mohl být skryt smysl *proti všem*.

21 který byl podle tradice biskupem v Pergamu umučeným za císaře Domiciána. Tento císař se prohlásil bohem ještě za svého života a uskutečnil první velké pronásledování křesťanů v celé Římské říši. Podle Biblického slovníku SJ "se za císaře Domitiana uctívání božského císaře zde stalo zkouškou občanské loajality." (Nový biblický slovník, J. Douglas, ed., 1996, s. 765) Zmínka o mučednické smrti Antipa je ve stejném verši jako zmínka o Satanově trůnu¹, a proto je možné, že Antipas byl zabit kvůli tomu, že odmítl uctívat císaře. Vzhledem k tomu, že trůn satanův je zjevně v této církvi, je odkaz tradice poněkud zavádějící.

22 Dnes jsou v křesťanských národech světské vlády, které skutečné zabití církvím nedovolí. Církev při vyloučení často prohlašují heretika za Božího nepřítele a tím za ztraceného - tedy vlastně odsouzeného ke smrti.

23 O Balámovi víme ze SZ (Nu 22-24), podle jiné zprávy Istitiv věstec navedl moábské ženy, aby naučily Izrael modloslužbě (Nu 31,16). Neznáme obsah Baláмова učení, ani nic nevíme o věrouce Mikulášenců. Zřejmě v duchu gnose ochotně přijímali pohanské myšlení svého okolí a stali se tak odpůrci apoštolské zvěsti; různorodá směsice novoplatónské filozofie, orientálních kultů, magických spekulací znamenala pro mladou církev nebezpečné ohrožení.

24 Viz studii s názvem *Smilstvo a cizoložství*.

nutně potřebuje ke své činnosti více finančních prostředků nebo vlivu. Tím se rozvrací křesťanská morálka. Srovnej na příklad 15.Žalm:

Ž.15:1	Žalm Davidův. Hospodine, kdo smí pobývat v tvém stanu, kdo smí bydlet na tvé svaté hoře?
Ž.15:2	Ten, kdo žije bezúhonně, ten, kdo jedná spravedlivě, ten, kdo ze srdce zastává pravdu,
Ž.15:3	nemá pomlouvačný jazyk, druhému nedělá nic zlého, na svého druha nekydá hanu,
Ž.15:4	pohrdá tím, kdo je hoden zavržení, váží si těch, kdo se bojí Hospodina, nemění, co odpřísáhl, byť i ke své škodě,
Ž.15:5	nepůjčuje na lichvářský úrok, nedá se podplatit proti nevinnému. Ten, kdo takto jedná, nikdy se nezhroutí.
Zj.2:16	Proto se obrať! Ne-li, brzo k tobě přijdu a budu s nimi bojovat mečem svých úst.

DJK žádá, aby se anděl obrátil. Jinak bude bojovat s hříšníky, nikoli s andělem církve - on sám by zřejmě byl v takovém případě ztracen.

Zj.2:17a	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím:
----------	--

Následující slib se opět týká jednotlivců a nikoli církve jako celku:

Zj.2:17b	Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává."
----------	--

Kamének se zřejmě odvolává na Za.3:9 a jméno na 1.K.2:11,15. Kdo zvítězí v tomto boji dostane zcela zvláštní jméno - postavení. Zvítězit v pokušení ze strany Nikolaitů je totiž mimořádně těžké 1 .

Shrnutí

Vlastnosti anděla určené ke kárání

Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč: - tehdy nebezpečná útočná zbraň. DJK přichází s důrazným varováním a hrozbou přísným trestem.

Hodnocení kladné

- *Pevně se drží Ježíšova jména, přestože je u satanova trůnu.* - O jméno v dnešním slova smyslu nejde - dnes se ohání jménem Ježíše Krista i všichni falešní křesťané.

- *Nezapřel víru v Ježíše ani, když byl jeden z vás zabit* - Dnes jde o hrubý psychický nátlak a vydírání.

Hodnocení záporné

25 Nové jméno znamená v Bibli nový začátek; ale možná, že PSÉFOS LEUKÉ - v souladu s tehdejší představou o amuletech a s přesvědčením o ochranné moci jména - znamená, že ten dar bude vítěze ochraňovat, těšit a vysvobozovat.

Jen to mám proti tobě, že u sebe máš zastánce učení Balaáмова. Jako on učil Baláka svádět syny Izraele, aby se účastnili modlářských hostin a smilstva, tak i ty máš některé, kteří zastávají učení Nikolaitů. - Strpí u sebe zastánce rozvracečů křesťanství zevnitř. Efezský sbor měl s nimi také co do činění, rozpoznal herezi a odmítl ji. Pergamon tuto jednoznačnost zřejmě postrádal.

Úkoly

Proto se obrať! - Příkaz k obrácení - jde tedy špatnou cestou.

Proroctví dobrého

Tomuto andělu žádné. Jen odpuštění v případě, že se obrátí.

Varování

Neobráti-li se tento anděl, bude DJK bojovat s Nikolaity prostřednictvím svých služebníků. Zajímavé je, že ve varování není řeč o něm samém. KB říká "přijdu na tebe brzy a bojovati budu s nimi mečem úst svých", takže toto tvrzení je s otazníkem. To znamená, že DJK bude v tomto případě počítat mezi Nikolaity i jeho samého. Očekává tedy od něho, aby se Nikolaitů zbavil, nikoli aby je "převychoval". Je to logické, protože oni jsou zřejmě nositeli satana. (viz také poznámka o mikulášencích u efezských).

Odměna

- *Chléb skryté many* (duchovní pokrm z dosud skrytých informací)
- *Dostane bílý kamének* (stavební prvek duchovního chrámu) se svým novým jménem, které nikdo jiný nezná - stane se členem DI (Duchovního Izraele).

Kolofon

Před výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Okamžitě se vzdejte spolupráce s obchodními a politickými nemravnými živly směřujícími k zesvětštění křesťanů. Jinak budete odsouzeni spolu se satanem.

Poselství jednotlivcům

Samo strpení *Nikolaitů* ve své blízkosti je pro DJK neomluvitelné.

Andělu církve v Thyatirech

Rozbor jednotlivých vět

Zj.2:18	Andělu církve v Thyatirech piš: Toto praví Syn Boží, jenž má oči jako planoucí oheň a nohy jako zářivý kov:
---------	---

Zde se DJK představuje jako velmi pozorný a kritický cherub 1 a dává najevo svou moc k soudu.

Jeho slova:

Zj.2:19	"Vím o tvých skutcích, lásce a víře, službě a vytrvalosti; vím, že tvých skutků je čím dál více.
---------	--

jakoby říkají, že tyto jinak velmi dobré skutky i jejich zmnožování jsou bezcenné ve srovnání s vinou, která je vzápětí vyslovena:

Zj.2:20	Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která se vydává za prorokyni a svým učením svádí moje služebníky ke smilstvu a k účasti na modlářských hostinách.
---------	---

Náklonnost nebo dokonce láska k ženě 1, která ho ovládá, ho nejen neomlouvá, ale přímo odsuzuje. 1

Řeč je ale opět o smilstvu a modlářských hostinách jako ve 2:14 v případě Nikolaitů listu do Pergamu, kde je falešné učení spojeno s postavou Baláma. Jde tedy o stejné následky, ale z jiné příčiny. Ženský prvek směřuje k hédonistickému (požitkářskému) smýšlení, k orientaci na současnost a k odsouvání naléhavých řešení na další a další generace. 1

O andělu této církve již dále řeč není. DJK hovoří o tom, co pro její nápravu udělal on a nikoli oslovený anděl:

Zj.2:21	Dal jsem jí čas k pokání, ale ona se nechce odvrátit od svého smilstva.
---------	---

Žádá od něj alespoň to, aby ji i její následovníky varoval:

Zj.2:22	Hle, sešlu na ni nemoc a do velikého soužení uvrhnu ty, kdo s ní cizoloží, jestliže se od jejích činů neodvrátí;
Zj.2:23a	a její děti zahubím.

Tím dává najevo, že ještě doufá v její nápravu pomocí trestu.

Zj.2:23b	Tu poznají všechny církve, že já vidím do nitra i srdce člověka, a každému z vás odplatím podle vašich činů.
----------	--

26 Např. Da.7:9; 10:5,6; Mt.17:2 aj. Blíže viz studii *Duchovní bytosti*.

27 Některé překlady uvádějí "necháváš ženy své Jezábel", tzn., že v případě, že adresátem dopisu je představený sboru jednalo by se o jeho manželku. Ale je pravděpodobnější, že Jezábel byla nějaká prorokyně, která měla neblahý vliv na některé křesťany.

28 Precedentem byla jednak slabost krále Achaba vůči své ženě Jezabel (1.Královská 19. a 21. kapitola), ale dokonce i Adama vůči Evě. Jakmile muž dá přednost své ženě před Bohem, dopouští se modloslužby.

29 Žena z 12.kapitoly knihy Zjevení (která reprezentují Boží lid) předává svůj úkol svému synovi - další generaci, protože již není schopna dalšího vývoje.

Tady sděluje DJK důležité zjištění: Církve tomu, co právě řekl, nevěří. Nevěří, že budou trestány, protože spoléhají na jeho milosrdenství a lásku. 30 Zapomínají, že jako učitelé budou posuzovány mnohem přísněji včetně dotyčného anděla. 1

Zj.2:24	Vám ostatním v Thyatirech, kteří nepřijímáte toto učení, kteří jste nepoznali to, čemu říkají hlubiny satanovy, pravím: Nevkládám na vás jiné břemeno.
---------	--

Dále DJK oslovuje už jen "*ostatní*" - anděl je ignorován, přestože dopis je adresován jemu. To je nejpřísnější varování.

Poznámka: BAROS, překládané jako břemeno, může také znamenat příkaz; tedy držet se plné apoštolské zvěsti, jež mu byla předána.

Zj.2:25	Jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu.
---------	---

Toto je opět silná výzva ke konzervativismu, protože anděl svou církev nevede správně a jiný duchovní vůdce v ní není.

Zj.2:26	Kdo zvítězí a setrvá v mých skutcích až do konce, tomu dám moc nad národy:
Zj.2:27	bude je pást železnou berlou, jako hliněné nádoby je bude rozbíjet
Zj.2:28	tak jako já jsem tu moc přijal od svého Otce. Tomu, kdo zvítězí, dám hvězdu jitřní.

Kolofon je nyní na konci, což znamená, že celý text dopisu se týká nejen anděla, ale i všech církví. Je zřejmé, že odolání takovému zhoubnému vlivu je mimořádně obtížné. Kdo to dokáže, může v Božím Království obdržet velkou moc. Vliv falešného proroka (prorokyně) je ještě zhoubnější než lákadlo peněz. Svedené "ovce" mají lásku, víru i vytrvalost ve službě, jenže jejich víra je falešná.

Poznámka: HO ASTÉR HO PRÓINOS - hvězda jitřní: v mytologii je Jitřenka hvězdou Venuše a symbolicky vyjadřuje její moc. Zde jde naopak o moc Kristovu, kterou dostává vítěz. Staří vykladači uvažovali v tomto případě o Duchu svatém.

Zj.2:29	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím."
---------	---

Shrnutí

Vlastnosti anděla určené ke kárání

Toto praví Syn Boží, jenž má oči jako planoucí oheň a nohy jako zářivý kov - představuje se jako cherub; podobně jako v minulosti Danielovi. Dal Jezábele čas k pokání a ten čas vypršel. Zřejmě už zasedá k soudu.

Hodnocení kladné

- láska
- víra
- služba
- vytrvalost
- Vyjmenováním skutků je zřejmé, že nejsou vyjmenovány všechny. Ostatní jeho dobré

30 Srovnej precedentní případ Jer.7:4.

31 Srovnej Žd.13:17 aj.

skutky jsou zjevně nevýznamné: autorita, spravedlnost, moudrost a od nich odvozené.

- *Jeho skutky* (pozor, neuvádí které, takže dobré i špatné!) *se rozmnožují*. - probíhá tam tedy rozvoj, ale nikoli správným směrem.

Hodnocení záporné

Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která se vydává za prorokyni a svým učením svádí moje služebníky ke smilstvu a k účasti na modlářských hostinách - anděl především nevyužívá svou autoritu, přestože zřejmě o oné špatnosti ví.

Úkoly

- *Hle, sešlu na ni nemoc a její děti zahubím* - Jezábel je podrobena krajně bolestivému trestu.
- *a do velikého soužení uvrhnu ty, kdo s ní cizoloží, jestliže se od jejích činů neodvrátí;*. - její následovníky má důrazně varovat. Velké soužení přijde na všechny (3:10; Mt.24:21), a proto to znamená, že dotyčná církev přijde o Boží ochranu.

- Vám ostatním v Thyatirech, kteří nepřijímáte toto učení, kteří jste nepoznali to, čemu říkají hlubiny satanovy, pravím - ti, kteří nepoznali a nepochopili hrozící nebezpečí falešné moudrosti, 1 se mají držet toho co mají, dokud nepřijde.

- *Nevkládám na vás jiné břemeno* - působení satana je zřejmě velmi vychytralé a oni ho nedokáží rozpoznat. DJK proto od nich nic víc neočekává.

Prorocství

Tu poznají všechny církve, že já vidím do nitra i srdce člověka, a každému z vás odplatím podle vašich činů. - všechny církve nepochopily, že před DJK nic neskryjí a že je bude soudit podle jejich činů a nikoli jen podle jejich slov a deklarací. Výše uvedená přísná sankce má působit výchovně.

Varování

- *Hle, sešlu na ni nemoc* - Jezábel bude uvržena do nemoci, ale zřejmě má ještě naději - nemoc by ji měla napravit. Dostala příležitost k pokání, ale nevyužila ji, proto ji postihne "EIS KLINÉN", což lze srozumitelně přeložit, že ji postihne nemoc, která znemožňuje normální pohyb, stane se klinickým případem.

- *a její děti zahubím.* - Usmrtit matce děti je pro ženu ten vůbec nejtvrdší trest; DJK sahá k zoufalému a krajnímu prostředku, aby ji napravit.

- *do velikého soužení uvrhnu ty, kdo s ní cizoloží, jestliže se od jejích činů neodvrátí* - i její následovníci budou podrobeni krajnímu nápravnému trestu - velkému soužení.

Odměna

Kdo dokáže zvítězit nad svodem ženy Jezábel i nad tím, co ona přináší, dostane moc nad národy a stane se nástupcem Ježíše Krista (22:16). 1 Tento svod je totiž ten nejtěžší.

32 Hloubka odpovídá moudrosti (Ef.3:18); blíže viz studii *Základní Boží vlastnosti*.

33 odpovídá svodu první ženy (Evy); jde o to dokázat, že se prvotní situace už nebude opakovat.

Kolofon

Na konci za výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Nesmíte podlehnout "ženské" filosofii života pro dnešek - tzv. "krásnému životu křesťanů". Není pravda, že už nyní můžeme žít "v ráji", i když ho třeba nazveme *duchovním*. Pokusíte-li se o to, projdete *velkým soužením*, které vás poučí, že to dosud není možné.

Poselství jednotlivcům

Láska k ženě nesmí být větší než láska k Bohu, jinak jde o modloslužbu.

Andělu církve v Sardách

Rozbor jednotlivých vět

Zj.3:1a	Andělu církve v Sardách piš: Toto praví ten, který má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd:
---------	---

Tady DJK hovoří nejen o sedmi hvězdách, o nichž řekl, že to jsou andělé sedmi církví (1:20). Říká, že má i sedmero Božích duchů. O čem to mluví?

Pokud by byla řeč o schopnostech (srov. např. Ex.31:3), potom by tím chtěl říci, že má k dispozici dostatečný počet křesťanů, kteří disponují dohromady všemi schopnostmi potřebnými k vybudování Božího Království. To souhlasí s jeho výrokem v 5:6, kde mluví o lidech vyslaných do celého světa. Také to souhlasí se srovnáním: Andělé sedmi církví jsou zjevně osoby, a proto by i Boží duchové měli být lidé - obě sedmice stojí v textu vedle sebe. Ovšem může to i znamenat, že když má sedmero duchů a hvězd, má plnost Ducha svatého a svrchovanou moc.

Z toho vyplývá: DJK dává najevo, že sedmero hvězd a sedmero Božích duchů nejsou totožné. Žádný anděl žádné církve se nesmí domnívat, že má automaticky Božího ducha. To Ježíš Kristus ihned upřesňuje dalším výrokem:

Zj.3:1b	"Vím o tvých skutcích podle jména jsi živ, ale jsi mrtev.
---------	---

Nějaké skutky církev sice má, ale k ničemu nejsou, protože její anděl je duchovně mrtvý; a to přesto, že si dal jméno podle toho Živého - tedy podle Ježíše Krista nebo podle JHVH. Jméno církve před Ježíšem Kristem nic neznamená.

Zj.3:2	Probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vymření! Neboť shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem;
--------	--

DJK má naději, že je možné anděla probudit, ale kritizuje polovičitost jeho skutků. Nicméně v jeho církvi ještě někdo zůstává a je možné ho oživit. Náprava může spočívat v tom, že podpoří ty ze své církve, kteří ještě nejsou zkažení, a ti zase mohou pomoci jemu (3:4).

Zj.3:3	rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a číň pokání. Nebudeš-li bdít, přijdu tak, jako přichází zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu.
--------	---

DJK žádá pokání a připomíná, že od něj přijal slovo - zřejmě měl na mysli své podobenství o hřivnách resp. talentech (Mt.25:14-30). Volání k pokání tu zní s výzvou k rozpomínání. Člověk může konat pokání, když se rozpomene na to, co slyšel a přijal. Sbor přijal apoštolskou zvěst a k té je třeba se vrátit a držet se jí. Reforma - obnova církve začíná nasloucháním a pokračuje poslušností. Varuje, že na něj přijde nečekaně. Na nekající se společenství čeká soud, který může dopadnout zcela nečekaně, tak jako přichází zloděj v noci, čímž Ježíš vyjadřuje nevypočitatelnost svého příchodu a nezbytnost stálé připravenosti v bdění (Mt. 24:43-44). Zřejmě se odvolává na své dřívější podobenství:

Mt.24:43	Uvažte přece: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční dobu přijde zloděj, bděl by a zabránil by mu vloupat se do domu.
L.12:39	Uvažte přece: Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, nedovolil by mu vloupat se do domu.

DJK přijde nikoli ke škodě, ale aby z jeho církve vyvedl a zachránil své ovce, které uslyší hlas svého Pána (Jan 10:1-5).

Jan 10:1	"Amen, amen, pravím vám: Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale přelézá ohradu, je zloděj a lupič.
Jan 10:2	Kdo však vchází dveřmi, je pastýř ovcí.
Jan 10:3	Vrátný mu otvírá a ovce slyší jeho hlas. Volá své ovce jménem a vyvádí je.
Jan 10:4	Když je má všecky venku, kráčí před nimi a ovce jdou za ním, protože znají jeho hlas.
Jan 10:5	Za cizím však nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají."

DJK je vpuštěn do církve vrátným, když zaklepe (viz Zj.3:20). Ale také může přijít bez vědomí anděla církve a to nečekaně.

Jan 10:10	Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.
-----------	---

Neotevře-li mu anděl církve, otevře někdo jiný.

Zj.3:4	Přece však máš v Sardách několik osob, které svůj šat nepotřísnily; ti budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni.
--------	--

a jeho ovce vyvede k jejich záchraně. Obrazem neposkrvněného roucha se naznačuje, že jsou odolní vůči pohanskému životnímu stylu. V tomto oděvu viděli učedníci svého Pána na hoře Proměnění.

Anděl to bude mít velmi těžké, protože DJK vyhláší:

Zj.3:5	Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly.
--------	--

Neboli, že kdo z nich zvítězí, tomu bude odpuštěno. Kolofon je opět na konci, což znamená, že celý text dopisu se týká nejen anděla, ale i celé jeho církve.

Shrnutí

Vlastnosti anděla určené ke kárání

Má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd - dává najevo, že ne každý anděl má Božího ducha (viz výše)

Hodnocení kladné

Přece však máš v Sardách několik osob, které svůj šat nepotřísnily - má v církvi menšinu přijatelných členů.

Hodnocení záporné

- *Neboť shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem* - velká nedostatečnost skutků, zřejmě v kvantitě i kvalitě.

- Domnívá se marně, že ho chrání název církve, který si sama církev dala.

Úkoly

- *Probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vymření!* - má posílit autoritu těch členů jeho církve, kteří jsou schopni nápravy a vývoje.

- rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání - takže se má navrátit ke své tradici a kát se.

Prorocství

Přece však máš v Sardách několik osob, které svůj šat nepotřísnily; ti budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni. - nemá propadnout beznaději, protože se má o koho opřít. Musí tyto osoby vyhledat.

Varování

Nebudeš-li bdít, přijdu tak, jako přichází zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. Neuposlechne-li, praví služebníci DJK mu jeho ovce odvedou a zůstane sám.

Odměna

Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly. - Těm, kteří se dokáží obrátit, bude odpuštěno.

Kolofon

Na konci za výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Nebudete-li bdít, ztratíte příležitost. Ovce vám odejdou, protože máte špatné vedení. Prohlášení za mrtvého nemá definitivní platnost, je naopak burcováním k bdělosti, k pokání a k životu.

Poselství jednotlivcům

Ačkoli jsi vůdcem, mezi tvými ovci jsou ty, které jsou duchovně zralejší. Pouč se od nich, dokud je čas, kterého však už je jen málo.

Andělu církve ve Filadelfii

Rozbor jednotlivých vět

Zj.3:7	Andělu církve ve Filadelfii piš: Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře:
--------	---

Klíč Davidův má nový služebník předpovězený u Izajáše 22:22. Ten je také oním Svatým Duchem (viz studie o Trojici) a je z dvojice "synů nového oleje" (Za.4:14) tím, který praví "volej!" (Iz.40:6). DJK se takto představuje ve svém novém „synu člověka“ jako záruka vstupu do rodiny Davida - správní části Duchovního Izraele 1.

Zj.3:8	"Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel.
--------	---

DJK sděluje, že zná skutečnosti o jeho skutcích a že o nich nyní nebude řeč. Tento anděl totiž zachoval pro křesťany jeho Slovo (a nejen Slovo Ježíše Krista, ale celou Bibli a její překlad) v době, kdy "nezapřel jméno Ježíše Krista" - tedy v době, kdy jinak bylo Boží slovo pro křesťany nedostupné.

Takový čin je totiž činem nepominutelným. Jestliže totiž platí slova apoštola Pavla

Ř.10:14	Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval?
Ř.10:15	A jak mohou zvěstovat, nejsou-li poslání? Je přece psáno: „Jak vítaný je příchod těch, kteří zvěstují dobré věci!“

pak o to ještě více platí:

a jak budou o něm vědět, nebude-li Boží slovo zaznamenáno pro všechny a dostupné všem, kteří ho chtějí poznat?

Už dávno přece nelze spoléhat na lidskou paměť a ústní podání.

Zachování záznamu Bible v době kdy hrozí jeho ztráta, její tisk, rozšiřování, překlady do jazyků, v nichž dosud nejsou dostupné - to jsou činy zcela zásadní důležitosti, a proto je takovému člověku nebo skupině lidí či dokonce celé církvi brána do Božího Království zaručeně otevřena; pokud ovšem v tomto úsilí vytrvá. 1

34 Např. podobenství o pannách, které končí zavřenými dveřmi (Mt. 25:10).

35 samozřejmě v době nebezpečí nedostupnosti - těžko může někdo spoléhat na takové činy jako je například vnucování Bible těm, kteří si to nepřejí, nebo podobně.

Poznámka 1: Tady je třeba si uvědomit, že zachování Božího Slova bylo a je v průběhu času stále náročnější na odbornou a posléze i vědeckou práci. Slovo Ježíše Krista napřed ústně rozšiřovali evangelisté a záznamy na pergamenech či jiných starých médiích byly jen sporadické. Proto zachovávání slova bylo převážně věcí evangelistů, jejich paměti a poctivosti následovníků. Ale už pořizování nebo alespoň uchovávání opisů byl náročný úkol. Dalšími obtížnými úkoly bylo překládání do jiných jazyků. S vynálezem knihtisku přibýlo odborné práce a hlavně nutnosti překládat Bibli do dalších a dalších jazyků. Někdy s nasazením života.

Poznámka 2: DJK řekl: „zachoval jsi mé slovo“ a nikoli „zachovával“. Nevztahuje se tedy na to známý text u Jana 14:23 a nelze tvrdit, že Ježíš Kristus si zamiloval církev ve Filadelfii z tohoto důvodu. V precedenční situaci tehdejší Filadelfské církve také nedošlo ke splnění onoho zmíněného textu:

Jan 14:23	Ježíš mu odpověděl: "Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.
-----------	---

Při zachování slova *nezapřel jméno* - jménem je zde označení autenticity Božího Slova bez zkreslení. 1

Zj.3:9	Hle, dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagogy satanovy; říkají si židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval.
--------	--

Práce na zachování Božího slova v obtížných podmínkách jeho pronásledování je totiž většinou velmi těžká a přitom neuspokojuje ani lidskou ctižádost ani ziskuchtivost. 1 Proto si DJK tuto církev zamiloval.

Řadoví křesťané z "pravé církve" poznají, že mají "slepé" vůdce a že by mohli s nimi padnout (viz např. Mt.15:14; L.6:39). Odejdou od nich a přidají se k těm z Filadelfie.

Jak ale poznají ti ze satanovy synagogy, že DJK si tohoto anděla zamiloval?

Zj.3:10	Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země.
---------	---

Poznají to podle toho, že v "hodině zkoušky" bude Filadelfská církev ochráněna, a to podle způsobu, jakým jednal Bůh na příklad s prorokem Danielem, kterého miloval.

Zj.3:11	Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřín vítěze.
---------	---

Anděl se má držet toho co má - opět výzva ke konzervativismu. Tato výzva je v přímém rozporu s výzvou apoštola Pavla: "Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali!" (1.K.9:24; viz též Fp.3:14 a 2.Tm.2:5).

A jak je to slučitelné s následující výzvou: "Kdo zvítězí?"

Zj.3:12	Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje s nebe od mého Boha, i jméno své nové.
---------	---

Sloup či pilíř vyjadřuje pevnost a spolehlivost; židé označení "pilíř světa" vyhradili pouze pro Abrahama.

Tento rozpor má tři možná řešení:

36 Srovnej Ex.3:15.

37 Apoštol Jan, kterého Ježíš Kristus miloval (J. 13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20), se právě vyznačoval tím, že nebyl ctižádostivý a ani ziskuchtivý.

- Bud' tento anděl a jeho církev již cíle dosáhli. V tom případě však závod již skončil a proč tedy další výzvy církvím? Toto řešení tedy nevyhovuje.
- Nebo existuje velmi vážné nebezpečí, že vítěz bude dodatečně diskvalifikován, a proto ostatní mají pokračovat v závodě. Ale to je v rozporu s informací naposled citovaného verše, že vítěz chrám již neopustí. Nevyhovuje tedy ani toto řešení.
- Zbývá poslední možnost: Jde o relativní vítězství - tj. počítá se s tím, že nejdůležitějšího cíle - posazení se na trůn s DJK (3:21) - sice dosáhne jen jediný, ale že vítězem bude prohlášen každý, kdo "doběhne" do Božího Království.

Kolofon je opět na konci, což znamená, že celý text dopisu se týká nejen anděla, ale i celé jeho církve.

Zj.3:13	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím."
---------	---

Shrnutí

Vlastnosti anděla

Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: - DJK se prohlašuje Svatým a Pravým, protože v té době již existují falešní a nepraví. 1 Protože má Davidův klíč, představuje se skrze svého zástupce 1 a ručí za to, že před ním jsou dveře do Božího Království otevřené.

Hodnocení kladné

- *"Vím o tvých skutcích.* - skutky nejsou jmenovány ani hodnoceny - nejsou rozhodující.
- *Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo* - Zachoval Boží slovo - Bibli 1 . To je tak důležitý skutek, že je pro hodnocení rozhodující.
- *a mé jméno jsi nezapřel.* - Zachované slovo nezkreslil, aby se vyhnul pronásledování.

Hodnocení záporné

Nebylo vysloveno; předchozí kladné skutky jsou rozhodující.

Úkoly

drž se toho, co máš, - fakticky nemá hledat pokračování na cestě, protože je to pro něj riskantní.

Prorocství dobrého

- zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země - bude mít ochranu v době velkého soužení.

38 Mt.24:5.

39 Iz.22:22.

40 Boží slovo nemusí být pouze Písmo, může to přeneseně znamenat i život podle Božích "příkázání".

- Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. -
"Ovce" z falešné církve utečou k této, protože bude mít ochranu. 1

Varování

aby tě nikdo nepřipravil o vavříin vítěze. - I přes *otevřené dveře* by ještě mohl minout cíl.
Nemá se nechat vystrašit falešnými křesťany.

Odměna

Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. - Neudělá-li chybu, má existenci
v Božím Království už zajištěnu.

Kolofon

Na konci za výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Zachování Božího slova (slovo Ježíše Krista se odvolávalo na dřívější Písma) je tak
důležitým skutkem, že (v době, kdy je jinak téměř nedostupné) bude přehlédnuta
nedostatečnost v jiných ohledech.

Poselství jednotlivcům

Služba prostá ctižádostivosti 1 a ziskuchtivosti je Ježíši Kristu velmi milá.

Andělu církve v Laodikeji

Rozbor jednotlivých vět

Zj.3:14	Andělu církve v Laodikeji piš: Toto praví ten, jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího:
---------	---

DJK dává najevo,

- že ukončuje svou smlouvu (*Amen*),

- že je *věrným a pravým svědkem* na rozdíl od mnoha nevěrných a nepravých; v druhém
splnění je zastoupen dvěma svými svědky - Věrným a Pravým,

- že je *počátkem Božího stvoření*; - DJK byl počátkem všech etap Božího stvoření 1 ; byl na

41 Srovnej Za.8:23.

42 Srovnej Fp.2:3.

43 použité řecké slovo ARCHÉ lze sice přeložit jako počátek, ale ve smyslu příčiny: on sám je principem, důvodem či
podstatou stvoření

počátku stvoření serafských (trůny), cherubských (panstva), andělských (vlády) i lidských společenství (mocnosti): 44

Kol.1:16	neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho.
----------	---

DJK byl také na počátku všech smluv s lidmi a je hlavním správcem všech Pánových (JHVH) dnů. Platí to i pro ten nynější. *Počátek stvoření Božího* oznamuje příchod svých dvou zástupců, od kterých si má tento anděl koupit nové poznání (3:18,20 viz dále).

Zj.3:15	"Vím o tvých skutcích; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený anebo horký!
---------	--

Žádná pochvala. Skutky sice jsou, ale chybí jim něco podstatného. Protože *studená* je spravedlnost a *horká* je láska, 1 je zřejmé, že zmíněné skutky jsou sice asi dobré, ale nemají ani jednu ze správných motivací 1. DJK by si ale přál, aby se to změnilo - zřejmě proto, že skutky samy o sobě jsou opravdu dobré.

Zj.3:16	Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech.
---------	--

To znamená, že dosud v jeho ústech byl - byl tedy jeho mluvčím, ale to skončí. Proč?

- Není ani dost spravedlivý, ani nemá dost lásky
- Namlouvá si, že už má všechny potřebné znalosti i vlastnosti:

Zj.3:17	Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji! A nevíš, že jsi ubohý, bledý a nuzný, slepý a nahý.
---------	--

Samozřejmě že nejde o hmotné bohatství ale o bohatství duchovní.

- *Ubohý, bledý* [KP] = slabý, bezmocný, bez významného vlivu
- *Bledý, mizerný* [KP] = politováníhodný, duchovně bezbranný
- *Nuzný, chudý* [KP] = duchovně chudý
- *Slepý* = duchovně slepý
- *Nahý* = jeho duchovní hanba je všem zřejmá.

Tento anděl trpí silným sebeklamem. Duchovní vlažnost souvisí se ztrátou odkázanosti na Boží milost a na jeho odpuštění.

Zj.3:18	Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přecháštěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potřetí očí, abys prohlédl.
---------	---

DJK nabízí možnost získat pravé věci nakoupením, ale proč? Vždyť Ježíš Kristus nabízel zdarma. 1 A když koupit, tak zač? Co může anděl nabídnout, je-li chudý? *Koupit* znamená, že toto poznání bude třeba něčím zaplatit. Možná tím, co si přisvojil neprávem.

Zj.3:19	Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a číň pokání.
---------	--

44 Blíže viz studii *Duchovní bytosti*.

45 V dnešním pojetí. Dříve se to chápalo opačně (za studenou se považovala láska a za horkou spravedlnost), ale na logice věci to nic nemění.

46 "nejsi studený ani horký" znamená absenci jasného postoje

47 Srovnej na příklad Zj.21:6; 22:17 ale také Mt.10:8; Ř.3:24; 1.K.9:18; 2.K.11:7. Viz také Iz 55,1.

Právě ty, které miluje, kárá a trestá, ale použité slovo PAIDEUEIN ukazuje, že tu nejde o trest za každou cenu, ale o součást pedagogického vedení, o výchovný prvek, který slouží k růstu osobnosti. DJK zde vyhláší svou zásadu, která odpovídá Pavlovu listu Židům 12:6

Žd.12:6	Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna.`
---------	--

Ježíš Kristus velmi káral farizeje a saduceje (a ostatní sekty) téměř vynechával. Proč? Farizeové byli pravdě nejbližší (věřili mj. ve vzkříšení). 1 Právě tak i poslední církev je pravdě nejbližší, i když ještě daleko (je stále ještě duchovně chudá). To je zvláště dnes důležité, protože s novou (třetí) smlouvou je spojena Boží vlastnost moudrost. 1 DJK žádá pokání, protože věří v jeho nápravu.

Zj.3:20	Hle, stojím před dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.
---------	---

DJK už stojí před dveřmi a klepe - už tedy je zde = blíží se konec 2. smlouvy 1 .

Zj.3:21	Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.
---------	---

Tomuto andělu i celé jeho církvi nabízí možnost usednout s ním na Otcův trůn. Ale může to být i jiná církev a jiný anděl - bude to ten, kdo zvítězí.

Kolofon je opět na konci, což znamená, že celý text dopisu se týká nejen anděla ale i celé jeho církve.

Zj.3:22	Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím."
---------	---

Shrnutí

Vlastnosti anděla určené ke kárání

- *Toto praví ten, jehož jméno jest Amen*, - DJK ukončuje druhou smlouvu (srov. Za.11:10)
- *svědek věrný a pravý*, - na rozdíl od mnoha nevěrných a nepravých
- *počátek stvoření Božího*: - oznamuje příchod svých dvou nástupců (Mojžíše a Elijáše - Mt.17:3; Mk.9:4; L.9:30; Zj.11:3,4; Za.4:3) přinášejících smlouvu třetí.

Hodnocení kladné

Vím o tvých skutcích - jejich vyjmenování je zřejmě druhořadé.

Hodnocení záporné

48 Sk.23:8.

49 Objevil už Jan Ámos Komenský (srovnej Ef.1:17). K vlastnostem blíže viz studii *Základní Boží vlastnosti*.

50 Pán, který má klíče, stojí u srdce člověka jako žebrák a snaží se, aby svobodným rozhodnutím mu člověk zavření dveří sám otevřel. (Pís 5,2). Kdo uslyší jeho hlas a přijme jej, bude s ním slavit večeři. V Bibli je společné jídlo výrazem sounáležitosti, přátelství, bezpečnosti.

[Zpět na seznam](#)

- *nejsi studený ani horký* - nemá ani dost lásky ani dost spravedlnosti a znamená absenci jasného postoje
- Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji - namlouvá si, že má dostatek pravého poznání.

Úkoly

- Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. - místo příkazu rada. To znamená, že DJK nechce na tohoto anděla naléhat - má k němu náklonnost; zřejmě proto, že v minulosti o pravé poznání skutečně usiloval; ocitl se však ve "slepé uličce". Má si od něj koupit pravé poznání a pravé ospravedlnění (srov. Ef.6:14).
- *vzpamatuj se tedy* - má se vzpamatovat, což znamená, že to je schopen učinit.
- *a čiň pokání* - což znamená, že mu v nápravě stojí pýcha na dřívější úspěchy.

Prorocství dobrého

Já kárám a trestám ty, které miluji - DJK ho miluje zřejmě proto, že se dříve snažil hledat jeho moudrost, a snaží se o jeho nápravu. (viz výše uvedené)

Varování

Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech - odvolává ho z postavení svého mluvčího.

Poznámka: U Laodiceje v Hierapolis vyvěraly horké léčivé prameny, odtékaly skalními průrvami, a u Laodiceje byly už jen vychladlým tokem. V této souvislosti je podobná zmínka o duchovní vlažnosti místním plně srozumitelná.

Odměna

Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. - DJK žádá nejen dobré vlastnosti, ale i moudrost. Tomu, kdo zvítězí, nabízí třetí smlouvu a možnost usednout s ním na trůn.

Kolofon

Na konci za výzvou.

Závěrečné hodnocení

Poselství církvím

Hledejte Boží moudrost a Boží poznání a nespokojte se jen s dílčím poznáním.

Poselství jednotlivcům

Nedokáže-li tvá církev pokračovat ve svém rozvoji, následuj toho, kdo ti cestu duchovního pokroku ukáže, i kdyby to mělo znamenat svou církev opustit.

}